

Ho tenim clar qui ho té més negre?

DANI VIVERN LLADÓ

D'un escriptor anglès se'n poden esperar comparacions afortunades. Ja des de Chaucer. Matthew Tree no s'escapa d'aquesta afició nacional, i ho fa molt bé. Equilibra les imatges sorprenents amb les frases més quotidianes. La traducció al català de Jordi Cussà en recull tots els matisos. Si tothom ho fes així, normalitzaríem el llenguatge d'una punyetera vegada. Fins aquí, deu punts.

Això sí, Tree s'escapa del concepte de novel·la clàssica. A *De fora vingueren* munta un interessant esquema narratiu a quatre veus, corresponents a quatre dels personatges principals. Disfressat amb aquestes quatre màscares, Tree parteix d'una situació familiar volgudament tòpica, en què els tics socials anglesos s'exageren aquí i allà, fins a desenvolupar una trama lleugerament inquietant, al principi, i que es torna més fosca a mesura que passen les pàgines. I puc assegurar que passen ràpidament. Gairebé s'empassen. Fins que el text resulta d'una tenebrositat agressiva, dura, que gairebé esclata en certs moments en una mena d'*El crit*, de Munch. Allò que semblava previsible abandona l'equació de les tensions

racials, ètniques i culturals en què es macera l'Anglaterra benpensant, i es converteix en tota una altra cosa, que fa mal gairebé físic. I no és que Tree no ens hagi donat pistes per indicar-nos que allò no era el que semblava. A veure: un gihadista digne d'aquest nom no compraria cansalada per fer-se l'esmorzar, coi! Llavors, és que està passant alguna cosa més estranya i que es mou per paràmetres allunyats de les novel·les de terrorisme *prêt-à-porter*. Diguem-ho clar: n'està als antípodes. L'Anglaterra del te i les pastes, de les converses educades de classe alta, dels capvespres plàcids de pub i cervesa *ale* es converteix en una caricatura ferotge de si mateixa, i en una crítica a la conducta de molts sectors que veuen els forasters com a enemics sense matisos.

Que a partir de la segona meitat la narració s'enfilí per viaransys força inversemblants no treu gens d'eficàcia al missatge. Al contrari, el capgirament que fabrica l'autor li serveix de mirall deforme contra el qual ens empenta, perquè ens hi emmirallem i vegem que estranys arribem a ser tots plegats.

Com a lingüista diletant que sóc, m'ha sorprès favorablement l'ús sis-

TREE, Matthew
De fora vingueren
Columna
Barcelona, 2016. 441 p.

temàtic, en certs moments del text, d'una llengua d'ús comú a diversos estats africans: el *kiswahili* (o suahili, en grafia catalana). Tree l'usa com a símbol d'unitat, de causa comuna, i també en fa un cert homenatge: entre parlants nadius i els que l'usen com a segona o tercera llengua, suma 50 milions. Que aixequin la mà els de per aquí que en sabrien reconèixer més d'una paraula... No? Ningú? *Asante, hakuna matata*, doncs.

La Vall d'en Bas al complet

XEVI COLLELL

La Vall d'en Bas és un municipi amb un valor patrimonial de primer ordre. La cultura i la natura es barregen per oferir un paisatge cultural magnífic. Així mateix, els processos històrics que han residit en aquesta orografia converteixen aquest territori en un element imprescindible per entendre la societat agrícola i ramadera, des del neolític fins a l'actualitat.

El llibre *La Vall d'en Bas*, escrit per Maria Assumpció Arnau i Joan Sala, esdevé una fotografia d'alta resolució de la Vall d'en Bas dels segles XIX i XX i amb bones pinzellades del XVIII. És una petita enciclopèdia que recull el que vam ser i ens ajuda a reflexionar sobre el que serem. Una edició imprescindible per saber coses sobre territori, sobre demografia, sobre història o sobre art religiós. Si es vol saber

ARNAU, Maria Assumpció;
SALA, Joan

La Vall d'en Bas

Quaderns de la Revista de Girona, 183
Diputació de Girona i Obra Social
"la Caixa". Girona, 2016

Abans del formigó i l'acer

NARCÍS SUREDA DAUNIS

Fa menys d'un segle, en les construccions corrents —és a dir, les que no pertanyien al que podríem anomenar *arquitectura monumental* i, fins i tot, en moltes d'aquella categoria— les tècniques constructives que s'hi empraven eren fruit d'una evolució experimental només interrompuda quan s'introduí l'ús del ferro colat estructural i el formigó armat.

És a dir, des de les parets i els murs de paredat, comú o de pedra picada, i les d'*opus calmenticum* dels romans, passant pels entramats de fusta, les voltes i els arcs, les fonamentacions, els paviments i revestiments o les cobertes, s'havia anat seguint una tècnica constructiva fruit d'una experiència pràctica que havia donat bons resultats i que va permetre, en el decurs dels segles, molt poques innovacions.

Les noves tecnologies, sobretot l'acer i el formigó armat i els materials

sinètics de tot ordre amb múltiples aplicacions, han anat esborrant, a poc a poc, aquells hàbits i pràctiques de construir i, el que és pitjor, l'extrapolació d'aquells sistemes en conjunts estructuralment eclèctics que sovint, i juntament amb una praxi errònia, han provocat efectes contraris respecte de les prestacions desitjades.

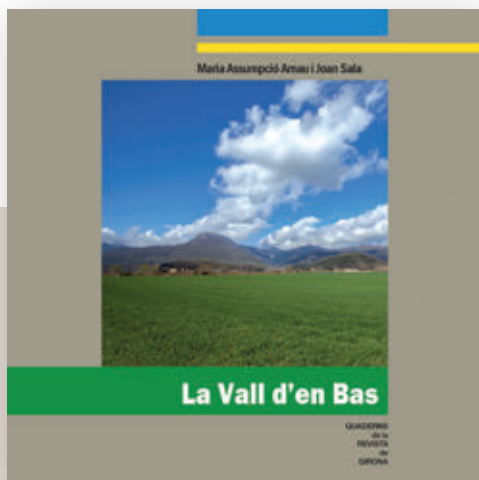
Per això cal aplaudir la iniciativa del GRETA (Grup de Recuperació i Estudi de la Tradició Arquitectònica) de promoure aquesta publicació.

El prestigi d'un equip pluridisciplinari d'arquitectes, historiadors, arqueòlegs, arquitectes tècnics, constructors i altres persones sensibles a aquesta qüestió fa que la present publicació ultrapassi la simple consideració d'interessant i pugui considerar-se un autèntic estudi de les tècniques constructives tradicionals de cara a la seva preservació, rehabilitació i adaptació a les modernes exigències, i tot això no només per integrar-les en la formalitat arquitectònica, que també, sinó per a una utilitat pràctica.

Per bé que no exhaustiva, és una publicació molt útil per a tots

operativa, la indústria, el turisme, l'ensenyament, sobre Josep Berga i Boix i altres personatges de la Vall, sobre costums ancestrals, dites populars, llegendes... en resum, si es vol saber qualsevol cosa sobre la Vall d'en Bas, cal consultar aquest llibre.

Es podria aprofundir en molts temes, però caldria destacar l'excel·lent cronologia, l'estudi de l'església de Sant Esteve d'en Bas i l'anàlisi de la història més recent de la Vall, com la concentració parcel·lària i les conseqüències d'aquest fet.

que la Vall disposava de grans retaules del barroc com els magnífics de Pau Costa, si es vol saber coses sobre carlinades, sobre guerra civil, sobre els pobles que configuren el nostre mosaic municipal, sobre festes majors, entitats, comunicacions, sobre la co-

MUÑOZ, Olga

Arquitectura tradicional. Tècniques constructives

Greta. Grup de Recuperació i Estudi de la Tradició Arquitectònica
Girona, 2016. 150 p.

els agents que intervenen en la construcció. Tanmateix, seria desitjable que la seguissin altres publicacions del mateix caire, que podrien constituir un bon vademècum posat al dia, no solament utilíssim en la preservació i continuïtat del llegat arquitectonicopatrimonial de la nostra terra, més enllà de tendències i criteris en restauracions i rehabilitacions, sinó també en la introducció de tècniques tradicionals combinades amb nous sistemes i materials.

No es pot deixar passar l'oportunitat per ressaltar la capacitat de plasmar, de forma objectiva i rigorosa, totes i cada una de les temàtiques d'aquesta publicació. Aquesta feina concentra en 96 pàgines una investigació de més de quatre anys per part dels autors. Totes i cada una de les paraules es troben minuciosament tractades per acabar oferint un relat impecable.

Aquesta publicació es troba en el marc dels «Quaderns de la Revista de Girona», que van construir, en sumar publicacions, un mosaic idoni de la cultura i la història de les comarques de Girona.